

Budgetunderlag 2023–2025

Försvarshögskolan

Försvarshögskolans budgetunderlag 2023-2025

Innehåll

Sammanfattning	3
1 Försvarshögskolan – ett världsledande lärosäte inom försvar, krishantering och säkerhet	4
2 Utbildning och forskning inom officersprofessionen	5
2.1 Fortsatt utökning av Officersprogrammet.....	5
2.2 Antagning av studenter på Officersprogrammet	7
2.3 Kompetensförsörjning av disputerade officerare	8
2.4 Förutsättningar för Delegationen för militärhistorisk forskning	10
3 Utbildning och forskning för demokratiska och starka samhällen 10	
3.1 Växande utbildning inom krishantering och ledarskap för demokratiska och starka samhällen	10
3.2 Forskning och forskarutbildning för demokratiska och starka samhällen .	11
4 Redovisning av hur och var föreskrifter görs tillgängliga	13
5 Ekonomiska bedömningar	14
5.1 Försvarshögskolans ekonomiska utveckling (tabell 1-3).....	14
5.2 Investeringar och räntekontokredit (tabell 4)	16
5.3 Lokalförsörjning (tabell 5)	16
5.4 Avgiftsbelagd verksamhet (tabell 6)	17
6 Tabeller	18

Sammanfattning

Ett försämrat omvärldsläge och en pandemi, som tydliggjort behovet av ett robust samhälle med god krishanteringsförmåga och gott ledarskap på alla samhällsnivåer, gör att efterfrågan på Försvarshögskolans unika kompetens och studenter ökar mer än förmågan att tillgodose den. Ett utökad anslag och uppdrag avseende både forskning och utbildning skulle stärka

Försvarshögskolans förmåga att stå för den viktiga kompetensförsörjning och kunskapsutveckling som både Försvarsmakten och den bredare säkerhetssektorn behöver; inte minst för uppbyggnaden av Totalförsvaret, civilförsvaret och det civila krishanteringssystemet för ett robust, hållbart och demokratisk samhälle som kan hantera alla olika typer av hot och kriser.

Det är av stor vikt att anslaget från Försvarsdepartementet fortsätter att anpassas dels för genomförandet av Officersprogrammet med kraftigt ökande studentkullar, dels för att satsa på Försvarshögskolans forskarutbildning, vilket skulle bidra till kompetensförsörjningen av disputerade officerare inom försvarssektorn. Detta är nödvändigt för den fortsatta akademiseringen av den militära professionen i allmänhet och inom Försvarshögskolan i synnerhet.

För verksamheten finansierad av anslag från Utbildningsdepartementet betonar högskolan behov av fortsatta utbildningssatsningar för att möta samhällets omfattande behov av kompetens inom krishantering och säkerhet samt fortsatt förstärkning av högskolans forskarutbildning inom samma område. Dessa utbildningar bidrar också till att stärka Totalförsvaret.

Försvarshögskolan framför sammanfattningsvis följande äskanden om höjning av anslag:

Tkr, i förhållande till 2022 års anslagsnivå	2023	2024	2025
<i>Anslag från Försvarsdepartementet</i>			
Anslag 1:7 ap.1, för genomförande av Officersprogrammet	5 000*	10 000*	10 000*
Anslag 1:7 ap. 1, för forskning och forskarutbildning (hp1)	4 000	7 000	11 000
<i>Anslag från Utbildningsdepartementet</i>			
Anslag 2:61, utbildning på grundnivå och avancerad nivå	0	6 000	12 000
Anslag 2:62, forskning och forskarutbildning	5 000	10 000	15 000

*Utöver 6 100 tkr som redan är avdelat i budgetpropositionen för 2022, som sista steget i en trappstegshöjning under 2021-2023.

Därutöver föreslår Försvarshögskolan att Totalförsvarets plikt- och prövningsverk får formell styrning och anslagsfinansiering för att tillhandahålla urvalstester av de som ansökt till Officersprogrammet.

Försvarshögskolan föreslår vidare att regeringen beslutar om förutsättningarna för Försvarshögskolan att bedriva verksamhet inom ramen för Delegationen för militärhistorisk forskning.

1 Försvarshögskolan – ett världsledande lärosäte inom försvar, krishantering och säkerhet

Försvarshögskolan är ett specialiserat lärosäte som utbildar officerare, civila ledare och experter inom området försvar, krishantering och säkerhet. Lärosätet är den militära professionens akademiska hem, men har också en rad högt eftertraktade civila programutbildningar och fristående kurser. Genom forskning, utbildning och samverkan riktar sig Försvarshögskolan till hela försvars- och säkerhetssektorn. Försvarshögskolan har den kunskap och expertis som krävs för att kompetensförsörja hela systemet. Dessutom är högskolan den centrala mötesplatsen, där utbildning och forskning kan genomföras med utgångspunkt i olika perspektiv; från civila och militära professioner och från teori och praktik. Högskolan bidrar därmed till svensk försvarsförmåga, totalförsvar, nationell och internationell säkerhet och hållbara demokratiska samhällen. Försvarshögskolan forskar och utbildar för en säkrare värld.

De senaste åren har säkerhetsläget både i närområdet och internationellt försämrats, samtidigt som klimatförändringarna och andra utmaningar prövat våra samhällens förmåga att hantera kriser. Inte minst har pandemin belyst vikten av god beredskap, säkerhetsanalyser, krishanteringsförmåga och gott ledarskap, vilka alla är Försvarshögskolans expertområden.

Omvärldsläget har, tillsammans med ambitionsökningen i riksdagens totalförsvarsbeslut från december 2020, skapat en ökad efterfrågan på Försvarshögskolans forskning och utbildning, såväl programutbildningar, fristående kurser som uppdragsutbildningar. Det är inte bara officersutbildningarna som behöver växa, utan även kompetensförsörjningen inom hela totalförsvaret och krishanteringssystemet, i såväl det offentliga som det privata. De framväxande civila professionerna inom säkerhet, civilt försvar och krishantering är idag att betrakta som bristyrken. Flera myndigheter har det senaste året bett Försvarshögskolan att starta utbildningar inom bland annat säkerhetsskydd, informationspåverkan och psykologiskt försvar. Utbildningsbehoven inom den snabbt växande sektorn civilt försvar och krishantering är långt större än Försvarshögskolan ensamt kan tillgodose. Förhoppningen är dock att kompetensförsörjningen kan säkras genom att en del av Försvarshögskolans utbildningar kan sprida sig till andra lärosäten som i ökande utsträckning visar intresse för dessa frågor.

Försvarshögskolan står idag på en plattform som utgörs av ett komplett akademisk system inom vårt område, samt en stark organisation redo för tillväxt inom forskning, utbildning och nyttiggörande verksamhet i samverkan med det omgivande samhället.

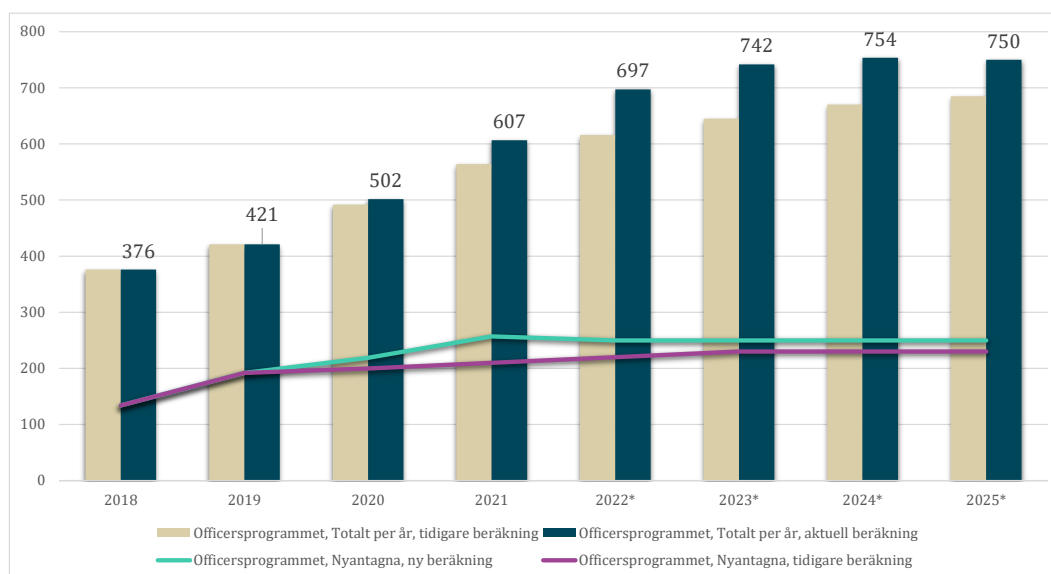
2 Utbildning och forskning inom officersprofessionen - verksamhet finansierad av anslag från Försvarsdepartementet

2.1 Fortsatt utökning av Officersprogrammet

Försvarshögskolan är en förutsättning för Försvarsmaktens tillväxt och har ett särskilt åtagande i regleringsbrevet som innebär att vi ska samverka med Försvarsmakten om dimensionering av Officersprogrammet. I enlighet med Försvarsmaktens behov har högskolan ökat intaget till Officersprogrammet sedan 2019.

Att den ökande antagningen i linje med Försvarsmaktens målnivå har varit möjlig att genomföra beror till stor del på de växande värnpliktskullarna som inneburit en utökad rekryteringsbas. Antal antagna till Officersprogrammet bedöms stabiliseras på en hög nivå, enligt diagrammet nedan¹.

Diagram 1. Antal studenter vid Officersprogrammet, bedömning från 2020 jämfört med aktuell bedömning (prognos fr.o.m. 2022)

Försvarshögskolans anslag för att genomföra Officersprogrammet har tidigare varit anpassat för en volym om totalt 450 studenter i systemet, en nivå som passerades under 2020. I samband med Försvarshögskolans budgetunderlag för 2021-2023 äskade högskolan om ett stegvis utökat anslag för de tre åren för genomförandet av Officersprogrammet grundat på

¹ Utöver antalet studenter enligt diagrammet tillkommer de uppdragsstuderanden från Försvarsmakten som bedriver sina studier parallellt med Officersprogrammet. Dessa uppdragsutbildningar omfattar flygförarutbildning, särskild officersutbildning samt utbildning av officerare med särskild kompetens.

en prognos av antalet antagna studenter motsvarande den beigefärgade stapeln i diagrammet ovan. En anslagshöjning har genomförts baserat på äskandet för 2021 och 2022 och en fortsatt ökning för 2023 finns angiven i budgetpropositionen för 2022.

Sedan äskandet inlämnades (hösten 2020) har dock både antalet faktiskt antagna studenter liksom prognosen för fortsatt antagning höjts avsevärt. Det totala antalet studenter på programmet kommer därutöver att fortsätta att öka till år 2024, dvs. ytterligare ett år efter det sista steget i den beslutade trappan.

Officersprogrammet har under 2021 rymts inom tilldelad ram trots de ökande volymerna. Detta har kunnat ske tack vare besparingar, bland annat genom justering till mindre resurskrävande läraktiviteter, uteblivna aktiviteter med anledning av Covid-19 samt utökning av studentgruppers storlek. För upphandlade tjänster, har omförhandlingar med Försvarsmakten och andra myndigheter lett till en viss sänkning av kostnaderna trots betydande volymökningar. Dessa åtgärder, tillsammans med att Försvarshögskolan inte har hunnit rekrytera lärare i samma takt som studentkullarna växt, har medgivit att programmet kunnat genomföras inom ram, dock med en över tid ohållbar belastning för inblandade lärare.

Anslagsökningen om 6,1 mnkr för 2023, som finns inplanerad i budgetpropositionen för 2022, är nödvändig, men inte tillräcklig, för att finansiera genomförandet av Officersprogrammet med de förväntade volymerna. Försvarshögskolan äskar om ytterligare anslagstilldelning för genomförandet av Officersprogrammet mot bakgrund av att tillväxten för Officersprogrammet blivit större och gått snabbare än vad som beräknades under år 2020. Därutöver fortsätter studerandeantalet att växa ytterligare ett år innan antagningen på den högre nivån har fullständig helårseffekt i utbildningssystemet. Flera faktorer driver kostnader i programmet.

Den militära utbildningen är lärarintensiv till sin karaktär. Försvarshögskolan har behov av att utöka lärarkapaciteten på utbildningen för att komma ikapp med den eftersläpande bemanningen i förhållande till Officersprogrammets tillväxt.

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) som genomförs vid Försvarsmakten utgör största delen av de köpta tjänsterna. Konsekvenserna av volymökningarna kommer att innebära ökade kostnader för genomförandet såsom tillförda handledar- och lärarbefattningar under förbandspraktik.

Grund för äskandet är också att antalet sökanden till Officersprogrammet ökar i takt med värnpliktskullarna, vilket är glädjande men samtidigt innebär att kostnaderna för de köpta tjänsterna för provning också ökar. Försvarshögskolan undersöker i samverkan med Totalförsvarets Plikt- och provningsverk möjligheterna att effektivisera testerna inom ramen för gällande regelverk och med bibehållen rättssäkerhet i syfte att begränsa kostnadsökningen.

Utöver direkta kostnader, för lärare och övrig drift, för genomförande av Officersprogrammet innebär de höga studentantalen även behov av anpassningar av infrastruktur såsom lokaler och IT-utrustning, vilket även detta driver ökade kostnader.

Äskande

Anslag 1:7 ap1, Genomförande av Officersprogrammet mm.

Försvårshögskolan understryker inledningsvis betydelsen av att den planerade höjningen av anslagsnivån med 6,1 mnkr för 2023 fullföljs i enlighet med budgetpropositionen för 2022.

Därutöver äskar Försvårshögskolan om ytterligare anslagshöjning enligt nedan (i förhållande till 2022 års anslagsnivå)

2023 : 5 000 tkr

2024: 10 000 tkr

2.2 Antagning av studenter på Officersprogrammet

Försvårshögskolan stöds av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk vid urval inför antagning till Officersprogrammet med bland annat fysiska och psykologiska urvalstester. Av kraven för antagning till Officersprogrammet, som regleras i Försvårshögskolans förordning² samt i Försvårshögskolans antagningsordning³, följer att myndighetens stöd är en nödvändig del av antagningsprocessen.

I sin instruktion⁴ 1 §, andra stycket, framgår att Totalförsvarets plikt- och prövningsverk på uppdrag av Försvårsmakten ska *"...tillhandahålla urvalstester av dem som ansökt till militär utbildning inom Försvårsmakten..."*. Därutöver ska myndigheten enligt sitt regleringsbrev för 2022 *"... kunna genomföra 8 800 prövningar för Polismyndighetens behov i syfte att kunna fylla 1 020 utbildningsplatser ..."*. Ett motsvarande uppdrag avseende Försvårshögskolans behov saknas idag, vilket innebär en obalans i förhållande till kraven i Försvårshögskolans reglering.

² SFA 2007:1164

³ Dnr FHS Ö 508/2018

⁴ Förordning 2010:1472 med instruktion för Totalförsvarets plikt- och prövningsverk

Det är viktigt att Totalförsvarets plikt- och provningsverk kan tillhandahålla tillräcklig provningskapacitet för Officersprogrammet, för att inte antagningen av studenter ska begränsas av kapaciteten för urvalstester. Försvårshögskolan bedömer det därför som angeläget att styrningen av Plikt- och provningsverket kompletteras med uppdraget att tillhandahålla tillräcklig provningskapacitet för Officersprogrammets behov. Därutöver att verket tilldelas anslagsmedel för att genomföra testerna. Därutöver föreslås att urvalstesterna som genomförs för Försvårshögskolans behov finansieras av anslag som tilldelas Totalförsvarets plikt- och provningsverk.

Förslag

Totalförsvarets plikt- och provningsverk

Försvårshögskolan föreslår att regeringen beslutar om att ändra instruktionen för Totalförsvarets plikt- och provningsverk så att den anger att myndigheten ska tillhandahålla urvalstester av de som ansökt till Officersprogrammet inom Försvårshögskolan.

Försvårshögskolan föreslår vidare att Totalförsvarets plikt- och provningsverk erhåller finansiering för Försvårshögskolans behov inom myndighetens anslagsram.

2.3 Kompetensförsörjning av disputerade officerare

För Försvårsmaktens tillväxt och förestående förstärkning av forskningsverksamheten är kompetensförsörjning av disputerade officerare en viktig förutsättning. De disputerade lärarna är också en förutsättning för att säkra en forskningsanknuten utbildning. Forskarutbildningen säkerställer en framtida tillförsel av disputerade lärare som kan bidra till utvecklingen av Försvårshögskolans akademiska miljö och kunskapsåterväxt samt till Försvårsmaktens och totalförsvårsektorns kompetensförsörjning.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har i oktober 2021 fastslagit⁵ att beslut som rör uppläggning, genomförande av och kvalitet i Försvårshögskolans utbildning, samt organisation och kvalitet i forskning måste fattas av personer med vetenskaplig kompetens. Försvårshögskolan har samtidigt konstaterat att professionskompetens också är avgörande för en god kvalitet i officersutbildningarna. Den disputerade officeren är den nyckelkompetens som garanterar att den centrala kombinationen av vetenskaplig kvalitet och professionell relevans säkras i den militära utbildningen och forskningen. En konsekvens av UKÄ:s beslut är att Försvårshögskolans behov av disputerade officerare i beslutsfattande befattningar kommer att öka avsevärt över tid.

⁵ UKÄ dnr 31-00206-21

Examenstillstånd på forskarnivå och avancerad nivå har gett Försvarshögskolan förutsättningar att bygga upp ett komplett akademiskt system och att inrätta forskningsområdet *Försvar, krishantering och säkerhet*. Därmed har högskolan de strukturella förutsättningarna att kompetensförsörja försvarssektorn, inklusive Försvarshögskolan, med disputerade officerare.

Försvarshögskolan har under ett antal år finansierat doktorander och sedan 2019 även haft doktorander antagna i två egna forskarutbildningsämnen. Inom forskarutbildningsämnet *Krigsvetenskap* finns i dagsläget fjorton doktorander antagna. En förutsättning för en långsiktig kompetensutveckling inom området försvar, krishantering och säkerhet är att antalet doktorander inom området ökar.

Som tidigare nämnts har den geopolitiska omvärldsutvecklingen och pandemin tydligt visat behovet av kunskap inom Försvarshögskolans område. Försvarshögskolan kan ytterligare bidra till en långsiktig kompetensförsörjning genom att öka antalet doktorander och, när våra egna ämnen är akademiskt mogna, inrätta fler forskarutbildningsämnen. Ökade anslag för forskning och forskarutbildning behövs om vi samtidigt som ökad officersutbildning ytterligare ska bidra till långsiktig kompetensförsörjning inom området försvar, krishantering och säkerhet genom att utbilda fler doktorander och därigenom öka antalet officerare som antas till forskarutbildningen. Försvarshögskolans äskar anslag för att utöka och förstärka forskarutbildningen, med särskilt fokus på att doktorander med militär bakgrund.

Äskande

Anslag 1:7 ap1, för forskning och forskarutbildning mm (hp 1)

Försvarshögskolan föreslår att anslaget 1:7 Officersprogrammet m.m. i den del som är avsett för forskning, ämnesutveckling och forskarutbildning ökar med sammanlagt 11 mnkr i förhållande till 2022 års anslagsnivå enligt:

2023: 4 000 tkr

2024: 7 000 tkr

2025: 11 000 tkr

2.4 Förutsättningar för Delegationen för militärhistorisk forskning

Försvvarshögskolan avser att fortsätta att bedriva verksamheten inom ramen för Delegationen för militärhistorisk forskning med oförändrad inriktning och med finansiering från anslag 1:7 ap1.

Äskande

Delegationen för Militärhistorisk forskning

Försvvarshögskolan föreslår att regeringen beslutar om förutsättningarna för Försvvarshögskolan att bedriva verksamhet inom ramen för Delegationen för militärhistorisk forskning i enlighet med hemställan inlämnad under 2012.

3 Utbildning och forskning för demokratiska och starka samhällen

- verksamhet finansierad av anslag från Utbildningsdepartementet

3.1 Växande utbildning inom krishantering och ledarskap för demokratiska och starka samhällen

Försvvarshögskolan upplever fortsatt en hög efterfrågan på våra utbildningar. Det senaste årtiondet har en ny civil krishanterings- och säkerhetsprofession börjat växa fram. Samhällets behov av denna har tydliggjorts av återinförandet av totalförsvaret, vilket har ökat efterfrågan på kompetens i hela säkerhetssektorn, civil så väl som militär. Den pågående pandemin har dessutom tydligt belyst vikten av en stark civil krishanteringsförmåga och av skickliga ledare och samordnare på alla nivåer av svensk förvaltning och näringsliv.

Sedan Försvvarshögskolan 2018 erhöll examenstillstånd på forskarnivå och avancerad nivå har högskolan inrättat flera tvååriga program på avancerad nivå, dels det Högre officersprogrammet, dels sammanlagt fem masterprogram med tyngdpunkt i ämnena statsvetenskap, försvarssystem, ledarskap och ledning samt militärhistoria. Därutöver har ett ettårigt magisterprogram inom internationell operativ juridik tagits fram.

Utöver programutbudet som ska kompetensförsörja den bredare svenska säkerhets- och krishanteringssektorn anser högskolan att det är av största vikt att ge personal inom både offentlig och privat verksamhet möjlighet att kompetensutveckla sig inom totalförsvaret, krishantering och ledarskap genom

att tillgängliggöra platser på våra programbaserade kurser för livslångt lärande och omställningsstudier.

Försvvarshögskolan vill fortsätta att utveckla utbildningar inom ramen för högskolans ämnesmässiga profil och inriktning. När nuvarande programutbildningar är fullt utbyggda har de förutsättningar att slå igenom taket för de utbildningsanslag som högskolan är tilldelade och därmed även helt ta utrymmet för utbildningar som ges inriktat mot livslångt lärande för yrkesverksamma.

Under 2023 kommer lärosätets utbildningsverksamhet att förstärkas med anslagsmedel som frigjorts i och med att villkor om finansiering av Anna Lindh-biblioteket och styrelsen tagits bort i Försvvarshögskolans regleringsbrev⁶. Därefter behöver högskolan ytterligare anslagshöjning för att genomföra den planerade utvecklingen och för att kunna tillgodose kompetensförsörjningen inom sektorn.

Åskande

Anslag 2:61 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Försvvarshögskolan föreslår att utbildningsanslaget 2:61 från Utbildningsdepartementet ökar stegvis med sammantaget 12 mnkr (i förhållande till 2022 års anslagstilldelning) till 2025 enligt nedan.

2023: 0 tkr

2024: 6 000 tkr

2025: 12 000 tkr

3.2 Forskning och forskarutbildning för demokratiska och starka samhällen

När samhället nu satsar på att bygga upp totalförsvaret igen är det viktigt att tillväxten inom försvars- och säkerhetssektorn sker med stöd av den vetenskapliga grund som är förutsättningen för en långsiktig kunskapsutveckling. Försvvarshögskolans forskning genererar i hög utsträckning policyrelevant och tillämpbar kunskap för både civila och militära aktörer inom både det privata och det offentliga. Försvvarshögskolans

⁶ Från 2020 har villkoret att Anna Lindh-biblioteket och styrelsen ska finansieras av anslag tagits bort från i Försvvarshögskolans regleringsbrev. Därmed gäller SUHF-modellen och att dessa verksamheter ska finansieras med påslag. Konsekvensen är bland annat att anslagsmedel kan frigöras till utbildningsverksamheten.

forskning bidrar således till ett stärkt totalförsvaret och till en ökad kunskap om den förändrade omvärld som det nya totalförsvaret ska verka i, nationellt och i samverkan internationellt.

Försvårshögskolan har i flera sammanhang⁷ lyft fram att försvar, krishantering och säkerhet är ett samhällsviktigt men underfinansierat forskningsområde. Högskolan välkomnar av detta skäl fortsatta satsningar inom demokratiska och starka samhällen samt inom olika säkerhetsfrågor – inte minst cyber- och informationssäkerhet. Försvårshögskolan har en forskningsmiljö som i nationella mått är stark inom dessa områden samtidigt som forskningen även täcker in flera andra samtida samhällsutmaningar som exempelvis återuppbyggnaden av totalförsvaret, utmaningar mot samhällets säkerhet, klimatfrågor och radikalisering. Ökad kunskap om hur ett demokratiskt och starkt samhälle kan ta sig an sådana samhällsutmaningar är av största vikt.

Dagens säkerhetsläge suddar ut gränserna mellan krig och fred, mellan civilt och militärt. Detta kräver forskare som kan analysera en bredd av säkerhetsfrågor utifrån ett tvärvetenskapligt perspektiv och som kan fungera som brobyggare mellan specialiserade miljöer. Sådana forskare kan därmed bidra till ökad förståelse för dagens utmaningar och för de åtgärder som behöver vidtas för att stärka samhällets krishanteringsförmåga. Sådana kompetenser behövs även hos kvalificerade ledare och experter inom säkerhetssektorn. Försvårshögskolans forskarutbildning utgör en tvärvetenskaplig mötesplats och civilmilitär forskningsmiljö som i hög grad bidrar till att utbilda forskare inom just inom detta område. Därmed bidrar forskarutbildningen på Försvårshögskolan till att lösa högskolans, Försvårsmaktens och totalförsvarets gemensamma utmaning med kompetensförsörjning.

Disputerade ledare och experter inom totalförsvårssektorn är vidare en förutsättning för att säkra vetenskaplig och professionell relevans i högskolans utbildningar på grundnivå och avancerad nivå och för att skapa ett långsiktigt hållbart kunskapsbyggande.

Examenstillståndet på forskarnivå och avancerad nivå, i kombination med det utökande forskningsanslaget om 10 mnkr⁸ från 2018, har gett högskolan förutsättningar att bygga upp och stärka forskningsområdet *Försvår, krishantering och säkerhet*. I forskarutbildningsämnet *Statsvetenskap med inriktning krishantering och säkerhet* finns i dagsläget sju doktorander antagna. Ambitionen är att forskarutbildningen ska fortsätta växa då kontinuitet och kritisk massa är viktiga komponenter för att säkerställa en kvalitativ och framgångsrik forsknings- och forskarutbildningsmiljö.

⁷ Försvårshögskolans inspel till Försvårspolitik proposition 2021-2025 (FHS Ö 703/2019) respektive forskningspolitisk proposition 2021-2025 (FHS Ö 424/2019).

⁸ Varav 2,5 mnkr finansierar en professur och ett forskningsprogram inom området *kvinnor, fred och säkerhet*

Försvårshögskolan vill vidare fortsätta att stärka såväl forskarutbildningsämnet som forskarutbildningsområdet som helhet samt skapa starka och självständiga forsknings- och forskarutbildningsmiljöer inom fler ämnen.

I den forskningspolitiska propositionen för åren 2021-2024 presenterar regeringen kommande års forskningspolitik där det framgår att basresurserna inom universitetens och högskolornas forskningsanslag kommer att höjas. Försvårshögskolans forskningsanslag ingår inte i den generella medelsfördelningsmodellen. Med anledning av den växande betydelsen av området försvar, krishantering och säkerhet och dess påverkan på demokratiska och starka samhällen bör även tilldelningen av Försvårshögskolans forskningsanslag höjas i kommande års regleringsbrev.

Äskande

Anslag 2:62 Forskning och forskarutbildning

Försvårshögskolan föreslår att forskningsanslaget från Utbildningsdepartementet ökar stegvis med totalt 15 mnkr i förhållande till 2022 års anslagstilldelning enligt nedan.

2023: 5 000 tkr

2024: 10 000 tkr

2025: 15 000 tkr

4 Redovisning av hur och var föreskrifter görs tillgängliga

I enlighet med Utbildningsdepartementets direktiv för budgetunderlaget 2023-2025⁹ redovisar Försvårshögskolan nedan för hur de föreskrifter och allmänna råd som högskolan beslutar om görs tillgängliga för allmänheten.

Försvårshögskolan tillgängliggör interna styrdokument, inklusive föreskrifter, genom publicering på lärosätets hemsida och/eller intranät. Därutöver har Försvårshögskolan en studentportal och där tillgängliggörs de styrdokument som är särskilt riktade till studenterna, t.ex. kursplaner och utbildningsplaner. Utbildningsplaner och kursplaner utgör i antal den största delen av de föreskrifter som lärosätet utfärdar. Dessa finns arkiverade vid Försvårshögskolan.

⁹ U2021/04422/ Direktiv till budgetunderlag för verksamhet vid statliga universitet och högskolor för budgetåren 2023-2025

5 Ekonomiska bedömningar

5.1 Försvarshögskolans ekonomiska utveckling (tabell 1-3)

Försvarshögskolan har i intäktsberäkningarna för åren 2023-2025 (tabell 1-3) utgått från anslagsnivåerna som finns angivna i Budgetpropositionen för 2022 i 2022 års prinsnivå¹⁰. Med hänvisning till äskandet under avsnitt 2.1 om fortsatt tillväxt inom Officersprogrammet innebär detta behov av fortsatta kostnadsreducerande åtgärder som påverkar innehållet i programmet.

De beräknade avgiftsintäkterna bygger på bedömningar utifrån erfarenhetsvärden samt signaler från externa aktörer, främst Försvarsmakten. Avgiftsintäkterna bedöms, med en försiktighetsprincip, ligga på en relativt stabil nivå totalt sett under budgetperioden. Försvarshögskolan fortsätter i enlighet med gällande forskningsstrategi att arbeta för att gradvis öka bidragsintäkterna.

Försvarshögskolans omsättning ökade med 49,1 mnkr under 2021 jämfört med 2020, vilket innebär en fortsättning på den ökande trenden de senaste åren. Ett undantag var dock 2020 då omsättningen i princip var oförändrad jämfört med 2019, på grund av konsekvenser av coronapandemin.

Även under 2021 har pandemin haft viss påverkan på ekonomin, även om verksamheten varit mer anpassad för de förutsättningar som pandemin medfört detta år. Framför allt har vissa uppdragsutbildningar eller utbildningsmoment samt resor blivit inställda eller framskjutna. Pandemin har även medfört förseningar i genomförandet av investeringar på grund av brister i transportkedjor och tillgång på komponenter på världsmarknaden.

Utöver coronapandemin har året också karaktäriserats av ett intensivt utvecklingsarbete med ny organisation, utveckling av kvalitetssystem, övergång till Statens Servicecenter vad gäller lönehantering samt utveckling av ny ekonomimodell. Samtidigt innebär de kraftigt ökande studerandeantalen inom främst de militära utbildningarna många praktiska utmaningar när personella och andra resurser ska räcka till den växande verksamheten. I viss utsträckning har dessa omständigheter, tillsammans med viss eftersläpning i rekrytering, inneburit att forskningsverksamhet inte genomförts fullt ut enligt planering.

Försvarshögskolan har fått ökad anslagstilldelning, framförallt på anslaget från Försvarsdepartementet för Officersutbildning m.m. (UO 6 1:7 ap.1) som ökade med 26,5 mnkr för att kompensera för kraftigt ökade volymer på Officersprogrammet. Även tilldelningen från anslagen från Utbildningsdepartementet (UO 16 2:61 respektive 2:62) har ökat med 2,6 mnkr vardera. Nettoökningen från föregående år påverkas dock av att högskolan under 2020 fick en tillfällig tilldelning av anslag (UO 5 1:2 ap.5).

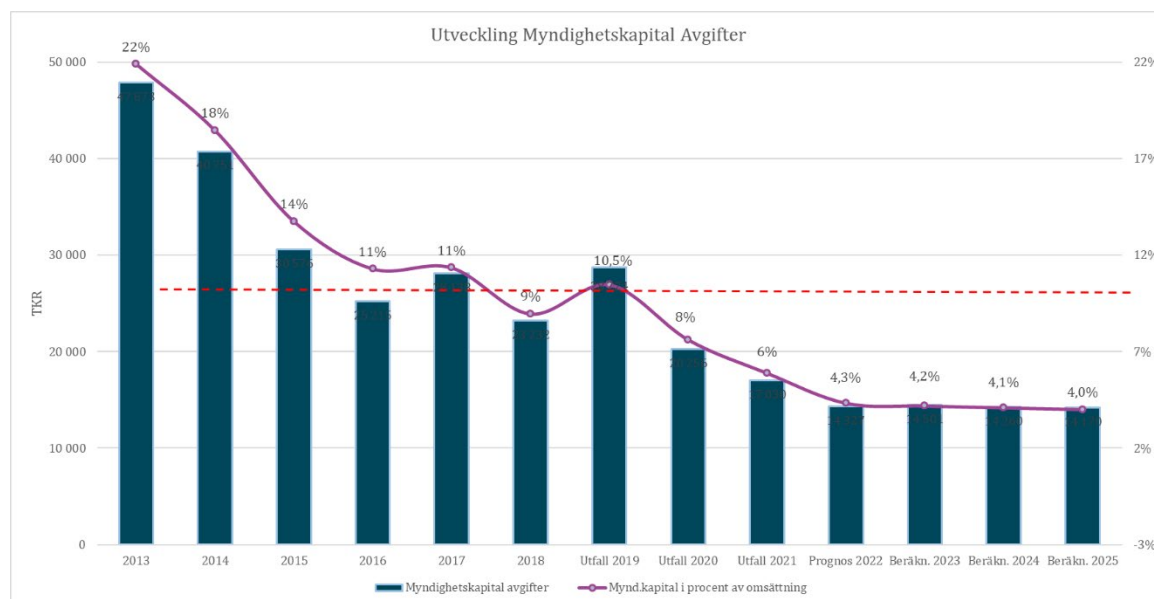
¹⁰ För anslag UO 6 2:65 ap. 103, Medel för studenthälsa, är anslagsnivåerna enligt värden angivna i Hermes.

Det sammanlagda utfallet av anslagsintäkterna uppgick till 308,3 mnkr vilket innebär en ökning med 21,5 mnkr mot föregående år. Årets förbrukning av anslaget från Försvarsdepartementet för finansiering av Officerprogrammet mm (UO 6 1:7 ap.1) understiger tilldelat anslag med 5,7 mnkr, varav 4,4 mnkr kan härledas till forskningsverksamhet.

Grundutbildningsanslaget från Utbildningsdepartementet (UO 16 2:61) har underförbrukats med 2,4 mnkr medan forskningsanslaget (UO 16 2:62) har överförbrukats med 0,4 mnkr i förhållande till tilldelat anslag. För båda anslagen uppgår myndighetskapitalet till drygt 19 mnkr.

Uppdragsverksamheten har fortsatt att växa i volym jämfört med förra året och uppgår till 288,6 mnkr mot 265,2 mnkr förra året. Verksamheten uppvisar ett sammanlagt resultat på -3,2 (-8,5) mnkr, varav den avgiftsbelagda utbildningen står för ett underskott på -2,4 (-5,2) mnkr. Uppdragsforskningen uppvisar ett underskott på -0,8 (-3,2) mnkr, vilket ger ett negativt myndighetskapital för avgiftsfinansierad forskning på -2,9 (-2,1) mnkr. Huvudorsaken till det negativa utfallet är kostnadsfördelningseffekter orsakade av coronapandemin. Försvarshögskolan kommer att se över prissättningen för uppdragsforskning med ambition att uppnå balans i det ackumulerade kapitalet avseende avgiftsfinansierad forskning senast 2025. Det ackumulerade överskottet på avgiftsbelagd verksamhet uppgår sammantaget till 17,0 (20,3) mnkr vid 2021 års utgång.

Nedanstående diagram visar utvecklingen av det beräknade ackumulerade myndighetskapitalet från avgifter från 2013 och bedömningar fram till 2025. Diagrammet visar även det ackumulerade överskottets procentuella andel av uppdragsverksamheten.

På kostnadssidan har personalkostnader ökat med 30,1 mnkr (7,3 procent). Förklaringen är framför allt att antalet årsarbetskrafter ökade till 401¹¹ (382) med anledning av den växande verksamheten. Ytterligare en faktor som har påverkan på de ökade personalkostnaderna är fortsatt ökade SPV-avgifter. Under året togs beslut om utökad förhyrning av lokaler på campus KTH, också det som en konsekvens av växande verksamhet och fler medarbetare. Detta står för större delen av kostnadsökningen för lokaler på 6,0 mnkr.

Övriga driftskostnader ökade med 11,7 mnkr. Orsaken är främst ökade kostnader för köpta tjänster kopplat till volymökningen på Officersprogrammet och inköp av korttidsinventarier, främst i form av IT-lösningar som förstärkning av mot distansundervisning och digitala möten.

5.2 Investeringar och räntekontokredit (tabell 4)

Nyanskaffningen under året uppgår till 6,3 (9,9) mnkr och är därmed lägre än planerat på grund av försenade leveranser som orsakats av coronapandemin, vilket även påverkar låneupptaget. Detta innebär att såväl nyanskaffning som låneupptag till del kommer att skjutas till 2022. Investeringsbehovet under perioden 2023-2025 beräknas uppgå till 13 mnkr årligen. Investeringarna avser främst IT-relaterad infrastruktur, lokalanpassningar på grund av ökade student- och lärarvolymerna samt säkerhetsåtgärder. Tilldelad låneram om 50 mnkr bedöms tillräcklig för perioden.

Behållningen på räntekontot uppgick vid årets slut till 67,3 (76,6) mnkr. Saldot på räntekontot består framför allt av balanserad kapitalförändring samt oförbrukade bidrags- och anslagsmedel. Försvarshögskolan bedömer att lärosätet inte behöver räntekontokredit under 2023.

5.3 Lokalförsörjning (tabell 5)

Försvarshögskolan hyr, från och med 2021, en sammanlagd yta om 25 909 kvm fördelat mellan fastigheter belägna i Stockholm (22 130 kvm) och Karlstad (1 398 kvm). Av den totala ytan uthyrdes vid 2021 års utgång 3 779 kvm till andrahandslyresgäster.

Utöver ovan nämnda lokaler genomförs utbildning i Försvarens lokaler (Militärhögskolan Karlberg). Nyttjandeförhållandet för lokalerna på Karlberg regleras genom ett verksamhetsavtal mellan Försvarshögskolan och Försvarens makt inom ramen för genomförandet av Officersprogrammet.

Försvarshögskolans bedömning är att lokalerna i stort är ändamålsenliga och att det är positivt för lärosätet att huvuddelen av lokalerna är placerade nära andra akademiska miljöer. En viss osäkerhet föreligger kring den långsiktiga lokalförsörjningsplaneringen, med hänsyn till de behov som framtida utbildningsvolymerna och pedagogiska metoder innebär samt vilka konsekvenser närvaron på arbetsplatsen postpandemin för med sig. En

¹¹ Försvarshögskolan har under året bytt lönesystem vilket kan ha marginell påverkan på redovisningen av antalet årsarbetskrafter mellan åren.

strategisk lokalförsörjningsplan antogs 2021-01-15 och reviderades 2021-12-22.

5.4 Avgiftsbelagd verksamhet (tabell 6)

Huvuddelen av Försvarshögskolans avgiftsbelagda verksamhet består av uppdragsutbildning och uppdragsforskning. Utöver uppdragsverksamheten har Försvarshögskolan avgiftsintäkter i form av bland annat hyresintäkter och intäkter från visst stöd till andrahandshyresgäster.

Uppdragsverksamheten har ökat med ca 23 mnkr 2021 jämfört med 2020. Dels har uppdragsintäkterna från Försvarsmakten ökat och dels har verksamheten kunnat anpassa sig till rådande förutsättningar under coronapandemin, även om effekter av den fortfarande har kvarstått även under 2021 i viss utsträckning.

6 Tabeller

Tabell 1: Total budget

Total budget	2021	2022	2023	2024	2025
<i>(Tkr, belopp angivna i prisnivå 2022)</i>	(År -1)	(År 0)	(År 1)	(År 2)	(År 3)
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Verksamhetens intäkter					
Anslag 2:61 ¹²	39 182	39 626	39 212	39 434	39 434
Anslag 2:62 ¹³	24 018	24 275	24 274	24 275	24 275
Anslag 2:65 ¹⁴	0	61	61	61	61
Anslag 1:7 ¹⁵	245 052	262 289	268 220	268 219	268 219
Avgifter	303 563	347 062	362 120	364 520	369 920
Bidrag	24 289	20 900	25 000	26 000	27 000
Finansiella intäkter	53	100	150	150	150
Summa intäkter	636 159	694 313	719 037	722 659	729 059
Verksamhetens kostnader					
Personal	412 824	443 815	462 400	465 800	470 200
Lokaler	76 313	83 090	83 090	83 090	83 090
Drift/Övrigt	139 210	162 614	162 000	162 000	162 000
Avskrivningar	9 048	10 000	11 000	12 000	13 700
Finansiella kostnader	36	200	200	250	250
Summa kostnader	637 430	699 719	718 690	723 140	729 240
Verksamhetsutfall	-1 271	-5 406	347	-481	-181
Transfereringar	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-1 271	-5 406	347	-481	-181
Utgående myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	55 821	51 686	52 033	51 552	51 371
Utgående oförbrukade bidrag	18 463	14 000	10 000	8 000	7 000

¹² Intäkterna av anslag ska motsvara summan av anslag i tabell 2 och 3

¹³ Intäkterna av anslag ska motsvara summan av anslag i tabell 2 och 3

¹⁴ Intäkterna av anslag ska motsvara summan av anslag i tabell 2 och 3

¹⁵ Intäkterna av anslag ska motsvara summan av anslag i tabell 2 och 3

Tabell 2: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2021	2022	2023	2024	2025
<i>(Tkr, belopp angivna i prisnivå 2022)</i>	(År -1)	(År 0)	(År 1)	(År 2)	(År 3)
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Verksamhetens intäkter					
Anslag 2:61					
- Takbelopp ¹⁶	39 182	39 626	39 212	39 434	39 434
- Beräknad avräkning (A) ¹⁷	39 182	39 626	39 212	39 434	39 434
- Särskilda åtaganden (B)					
Anslag 2:61 (C) (=A+B)	39 182	39 626	39 212	39 434	39 434
Anslag 2:65					
- Takbelopp	0	61	61	61	61
- Beräknad avräkning (D)	0	61	61	61	61
- Särskilda åtaganden (E)					
Anslag 2:65 (F) (=D+E)	0	61	61	61	61
Anslag 1:7					
- Takbelopp ¹⁸	196 453	207 280	213 211	213 210	213 210
- Beräknad avräkning (G) ¹⁹	196 453	207 280	213 211	213 210	213 210
- Särskilda åtaganden (H)					
Anslag 1:7 (I) (=G+H)	196 453	207 280	213 211	213 210	213 210
Anslag (C+F)	235 635	246 967	252 484	252 705	252 705
Avgifter	255 802	290 838	303 457	305 468	309 993
Bidrag	1 022	879	1 052	1 094	1 136
Finansiella intäkter	41	77	116	116	116
Summa intäkter²⁰	492 500	538 762	557 109	559 383	563 950
Verksamhetens kostnader					
Personal	300 982	323 985	337 552	340 034	343 246
Lokaler	59 556	64 845	64 845	64 845	64 845
Drift/Övrigt	125 230	146 283	145 730	145 730	145 730
Avskrivningar	6 774	7 488	8 236	8 985	10 258
Finansiella kostnader	27	150	150	188	188
Summa kostnader	492 569	542 750	556 514	559 782	564 267
Årets kapitalförändring/	-69	-3 988	595	-399	-317
Årets resultat					

¹⁶ Takbelopp enligt budgetpropositionen för 2022 i 2022 års prisnivå¹⁷ Beräknad avräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå bland annat med hänsyn till ev. utnyttjande av tidigare uppkommet anslagssparande eller överproduktion, samt ev. decemberprestationer¹⁸ Takbelopp enligt budgetpropositionen för 2022 i 2022 års prisnivå. Takbeloppet räknas som totalt ramanslag minus högstposterna 1 och 2 som avser forskning.¹⁹ Beräknad avräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå bland annat med hänsyn till ev. utnyttjande av tidigare uppkommet anslagssparande eller överproduktion, samt ev. decemberprestationer²⁰ Summering av anslag, avgifter, bidrag och finansiella intäkter

Tabell 3: Forskning och utbildning på forskarnivå

Forskning och utbildning på forskarnivå	2021	2022	2023	2024	2025
<i>(Tkr, belopp angivna i prisnivå 2022)</i>	(År -1)	(År 0)	(År 1)	(År 2)	(År 3)
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Verksamhetens intäkter					
Anslag 2:62 ²¹	24 018	24 275	24 274	24 275	24 275
Anslag 1:7 ²²	48 599	55 009	55 009	55 009	55 009
Avgifter	47 761	56 224	58 663	59 052	59 927
Bidrag	23 267	20 021	23 948	24 906	25 864
Finansiella intäkter	12	23	34	34	34
Summa intäkter	143 657	155 551	161 928	163 276	165 109
Verksamhetens kostnader					
Personal	111 841	119 830	124 848	125 766	126 954
Lokaler	16 757	18 245	18 245	18 245	18 245
Drift/Övrigt	13 981	16 331	16 270	16 270	16 270
Avskrivningar	2 273	2 512	2 764	3 015	3 442
Finansiella kostnader	9	50	50	63	63
Summa kostnader	144 861	156 969	162 176	163 358	164 973
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-1 204	-1 418	-248	-82	136

²¹ Med anslag avses de medel som har anvisats myndigheten i budgetpropositionen för 2022 i 2022 års prisnivå

²² Med anslag avses de medel som har anvisats myndigheten i budgetpropositionen för 2022 i 2022 års prisnivå

Tabell 4: Investeringar i anläggningstillgångar och räntekontokredit

Investeringar i anläggningstillgångar ²³	2021	2022	2023	2024	2025
<i>(Mnkr, en decimal- belopp angivna i prisnivå 2022)</i>	(År -1)	(År 0)	(År 1)	(År 2)	(År 3)
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	34,9	32,1	35,1	37,1	38,1
Beräknad nyupplåning	6,3	13,0	13,0	13,0	13,0
- varav investeringar i immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,5	3,0	3,0	3,0
Beräknad amortering	9,0	10,0	11,0	12,0	13,7
UB lån i Riksgäldskontoret	32,1	35,1	37,1	38,1	37,4
Maximalt utnyttjande av låneramen under året	36,6	40,1	42,6	44,1	44,2
Föreslagen låneram	47,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Beräknad ränteutgift	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Ränteantaganden för nyupplåning (%)	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Summa räntor och amorteringar	9,0	10,1	11,1	12,1	13,8
Maximalt utnyttjande av räntekontokrediten under året	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Föreslagen räntekontokredit	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0

²³ Enligt definition i 5 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Tabell 5: Lokalförsörjning

Redovisning av lokaler	2021	2022	2023	2024	2025
<i>(Mnkr, en decimal - belopp angivna i prisnivå 2022)</i>	(År -1)	(År 0)	(År 1)	(År 2)	(År 3)
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Area, kvm LOA, (exkl. student- och gästforskarbostäder)					
- föregående års utgång	23 037	25 909	25 909	25 909	25 909
- ökning under året	2 872				
- minskning under året					
- vid årets utgång (A)	25 909	25 909	25 909	25 909	25 909
Förbättringsutgift på annans fastighet ²⁴	3,0	2,2	1,4	0,6	0,0
- nyinvesteringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- avskrivningar	0,8	0,8	0,8	0,8	0,6
Lokalhyra (exkl. student- och gästforskarbostäder) (B) ²⁵	71,5	77,3	77,3	77,3	77,3
Genomsnittlig hyra (kr/m ² LOA) ²⁶	2 760	2 984	2 984	2 984	2 984
Sammanställning av lokalkostnader (exkl. student- och gästforskarbostäder) ²⁷ (C)	65,8	71,4	71,4	71,4	71,4
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA) ²⁸	2 540	2 756	2 756	2 756	2 756
Lärostätets totala kostnader (D)	637,4	699,7	718,7	723,1	729,2
Totala externa hyresintäkter	13,5	13,2	13,2	13,2	13,2
Justerade totala kostnader (D2)	623,9	686,5	705,5	709,9	716,0
Lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader ²⁹	10,3%	10,2%	9,9%	9,9%	9,8%
Lokalkostnadens andel av justerade totala kostnader ³⁰	10,5%	10,4%	10,1%	10,1%	10,0%

²⁴ En redovisning ska lämnas av det totala utgående beloppet enligt balansräkningens balanspost. Vidare efterfrågas två specifika särredovisningar, nyinvesteringar och avskrivningar

²⁵ Inklusive avtalade ersättningar vid avflyttning före viss tidpunkt, i fall då sådan beräknas ske, samt eventuella återställningskostnader vid avflyttning

²⁶ Beräknas som B/A

²⁷ Redovisas i enlighet med SUHF:s rekommendationer (REK 2014:1, 2015-10-26, dnr 14/069) om lokalkostnader vid universitet och högskolor i den del som avser sammanställning av lokalkostnader, se bilaga 2 till rekommendationerna

²⁸ Beräknas som C/A

²⁹ Beräknas som C/D

³⁰ Beräknas som C/D2

Tabell 6: Avgifter

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
<i>(Tkr, belopp angivna i prisnivå 2022)</i>			
2021 (B-1) Utfall	288 556	291 781	-3 225
<i>varav tjänsteexport</i>	115	135	-20
2022 (B) Prognos	329 970	329 970	0
<i>varav tjänsteexport</i>	0	0	0
2023 (B+1) Beräknat	345 220	345 220	0
<i>varav tjänsteexport</i>	0	0	0

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel ³¹	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
<i>(Tkr, belopp angivna i prisnivå 2022)</i>				
2021 (B-1) Utfall	0	0	0	0
2022 (B) Prognos	0	0	0	0
2023 (B+1) Beräknat	0	0	0	0

³¹ Intäkter som inte får disponeras
Avgiftsintäkter enligt §§ 4 och 15 avgiftsförordningen ska inte redovisas

Försvvarshögskolan